

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

30. ledna 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Přistěhovalecká politika – Právo na sloučení rodiny – Směrnice 2003/86/ES – Článek 10 odst. 3 písm. a) – Sloučení rodiny nezletilého uprchlíka bez doprovodu s nejbližšími příbuznými v přímé vzestupné linii – Článek 2 písm. f) – Pojem ‚nezletilá osoba bez doprovodu‘ – Osoba usilující o sloučení rodiny, která byla nezletilou osobou v okamžiku podání žádosti, avšak v průběhu řízení o sloučení rodiny dosáhla plnoletosti – Datum rozhodné pro posouzení postavení nezletilé osoby – Lhůta pro podání žádosti o sloučení rodiny – Plnoletá sestra osoby usilující o sloučení rodiny vyžadující trvalou pomoc svých rodičů z důvodu vážné nemoci – Užitečný účinek práva na sloučení rodiny nezletilého uprchlíka bez doprovodu – Článek 7 odst. 1 – Článek 12 odst. 1 první a třetí pododstavec – Možnost podmínit sloučení rodiny dodatečnými podmínkami“

Ve věci C-560/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni, Rakousko) ze dne 25. září 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 26. října 2020, v řízení

CR,

GF,

TY

proti

Landeshauptmann von Wien,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení: K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Arabadžev, A. Prechal, E. Regan, T. von Danwitz a O. Spineanu-Matei, předsedové senátů, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi (zpravodajka), I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl a M. Gavalec, soudci,

generální advokát: A. M. Collins,

za soudní kancelář: M. Krausenböck, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. února 2023,

* Jednací jazyk: němčina.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za CR, GF a TY: J. Ecker, Rechtsanwältin a D. Bernhart, vedoucí oddělení pro sloučení rodiny na generálním sekretariátu rakouského Červeného kříže,
- za rakouskou vládu: A. Posch, J. Schmoll, C. Schweda a V.-S. Strasser, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen a C. S. Schillemans, jako zmocněnkyně,
- za Evropskou komisi: C. Cattabriga, J. Hottiaux a B.-R. Killmann, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 4. května 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 písm. f), čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 3 písm. a), jakož i čl. 12 odst. 1 směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12; Zvl. vyd. 19/06, s. 224).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu, v němž stojí CR, GF a jejich dcera TY, syrští státní příslušníci, proti Landeshauptmann von Wien (zemský hejtman spolkové země Vídeň, Rakousko), jehož předmětem je zamítnutí, posledně uvedeným, žádostí CR, GF a TY o vydání vnitrostátního víza za účelem sloučení rodiny s RI, jemuž bylo v Rakousku přiznáno postavení uprchlíka a který je synem CR a GF, jakož i bratrem TY.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 2, 4 a 6 až 10 odůvodnění směrnice 2003/86 uvádějí:
  - „2) Opatření týkající se sloučení rodiny by měla být přijata ve shodě se závazkem chránit rodinu a respektovat rodinný život obsaženým v mnoha nástrojích mezinárodního práva. Tato směrnice ctí základní práva a řídí se zásadami uznanými zejména v článku 8 [Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen ‚EÚLP‘)] a v Listině základních práv Evropské unie[(dále jen ‚Listina‘)].
- [...]
- 4) Sloučení rodiny je nezbytné k umožnění rodinného života. Napomáhá k vytvoření sociálně kulturní stability usnadňující integraci státních příslušníků třetích zemí v členských státech, což současně podporuje hospodářskou a sociální soudržnost, základní cíl Společenství stanovený Smlouvou.

[...]

- 6) Za účelem ochrany rodiny a založení nebo zachování rodinného života je třeba určit na základě společných kritérií hmotné podmínky pro uplatňování práva na sloučení rodiny.
  - 7) Členské státy by měly být schopny použít tuto směrnici také v případě, že členové rodiny vstupují do členského státu společně.
  - 8) Zvláštní pozornost je třeba věnovat situaci uprchlíků, které různé důvody přinutily uprchnout z jejich země a které jim brání vést v jejich zemi normální rodinný život. Proto je třeba jim stanovit příznivější podmínky pro uplatňování jejich práva na sloučení rodiny.
  - 9) Sloučení rodiny by se mělo v každém případě vztahovat na jádro rodiny, to znamená na manžele a nezletilé děti.
  - 10) Členské státy mohou rozhodnout, zda si přejí povolit sloučení rodiny i pro nejbližší příbuzné v přímé vzestupné linii, zletilé svobodné děti, nesezdané nebo registrované partnery, jakož i – v případě polygamního sňatku – nezletilé děti další manželky a osoby usilující o sloučení rodiny. Členský stát může povolit sloučení rodiny skládající se z těchto osob, aniž je tím dotčena možnost členských států, které neuznávají existenci rodinných svazků podle tohoto ustanovení, neposkytnout uvedeným osobám zacházení rovnocenné zacházení se členy rodiny, pokud jde o právo pobytu v jiném členském státě, jak je stanoveno odpovídajícími právními předpisy Společenství.“
- 4 Článek 1 směrnice 2003/86 stanoví:
- „Cílem této směrnice je stanovit podmínky pro uplatňování práva na sloučení rodiny státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území členských států.“
- 5 Článek 2 této směrnice stanoví:
- „Pro účely této směrnice se rozumí:
- [...]
- c) ‚osobou usilující o sloučení rodiny‘: státní příslušník třetí země, který oprávněně pobývá v členském státě a žádá o sloučení rodiny nebo jehož rodinní příslušníci žádají o sloučení rodiny za účelem jeho následování;
- [...]
- f) ‚nezletilými osobami bez doprovodu‘: státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti mladší 18 let, jež vstupují na území členských států bez doprovodu dospělé osoby, která za ně podle práva nebo zvyklostí odpovídá, a to po dobu, po kterou se skutečně nenacházejí v péči takové osoby; tato definice zahrnuje i nezletilé osoby, jež jsou ponechány bez doprovodu po vstupu na území členských států.“

6 Článek 4 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy povolí vstup a pobyt níže uvedených rodinných příslušníků podle této směrnice a s výhradou dodržení podmínek uvedených v kapitole IV, jakož i v článku 16:

- a) manžela nebo manželky osoby usilující o sloučení rodiny;
- b) nezletilých dětí osoby usilující o sloučení rodiny a jejího manžela nebo jeho manželky, včetně dětí osvojených, v souladu s rozhodnutím příslušného orgánu v dotyčném členském státě nebo rozhodnutím, které je bez dalšího vykonatelné na základě mezinárodních závazků dotyčného členského státu, nebo které musí být uznáno v souladu s mezinárodními závazky;

[...]

Nezletilé děti uvedené v tomto článku musí být pod věkovou hranicí zletilosti stanovenou právem dotyčného členského státu a musí být svobodné.

[...]

2. S výhradou dodržení podmínek stanovených v kapitole IV mohou členské státy ve svých vnitrostátních právních předpisech povolit vstup a pobyt podle této směrnice těmto rodinným příslušníkům:

- a) nejbližším příbuzným v přímé vzestupné linii osoby usilující o sloučení rodiny nebo jejího manžela, pokud jsou na ní závislí a nepožívají nezbytnou podporu rodiny v zemi původu;
- b) zletilým svobodným dětem osoby usilující o sloučení rodiny nebo jejího manžela nebo její manželky, pokud se o sebe prokazatelně nedokáží postarat z důvodu zdravotního stavu.

[...]“

7 Článek 5 téže směrnice stanoví:

„1. Členské státy určí, zda žádost o vstup a pobyt za účelem uplatňování práva na sloučení rodiny podá u příslušných orgánů dotyčného členského státu osoba usilující o sloučení rodiny, nebo rodinný příslušník nebo příslušníci.

[...]

5. Při posuzování žádosti členské státy dbají na to, aby byl brán náležitý ohled na nejlepší zájmy nezletilých dětí.“

8 Článek 7 odst. 1 směrnice 2003/86 stanoví:

„1. Při podání žádosti o sloučení rodiny může dotyčný členský stát požadovat po žadateli, aby prokázal, že osoba usilující o sloučení rodiny má:

- a) ubytování považované za obvyklé pro rodinu srovnatelné velikosti ve stejné oblasti, které odpovídá obecným normám zdraví a bezpečnosti platným v daném členském státě;

- b) zdravotní pojištění pro sebe a své rodinné příslušníky, pokud jde o všechna rizika běžně krytá státním příslušníkům daného členského státu;
- c) stálé a pravidelné finanční příjmy, které jsou dostatečné pro výživu jeho a jeho rodinných příslušníků, aniž by využíval systému sociální pomoci daného členského státu. Členské státy zhodnotí tyto příjmy podle jejich povahy a pravidelnosti a mohou přihlídnout k výši minimální mzdy a důchodu v dotyčném státě, jakož i k počtu rodinných příslušníků.“
- 9 Článek 10 odst. 2 a odst. 3 písm. a) této směrnice stanoví:
- „2. Členské státy mohou povolit sloučení rodiny jiných rodinných příslušníků neuvedených v článku 4, pokud jsou na uprchlíkovi závislí.
3. Je-li uprchlíkem nezletilé dítě bez doprovodu, členské státy:
- a) povolí vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny jeho nejbližším příbuzným v přímé vzestupné linii, aniž se použijí podmínky stanovené v čl. 4 odst. 2 písm. a);
- [...]“
- 10 Článek 12 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:
- „Odchylně od článku 7 členské státy nemohou po uprchlíkovi nebo jeho rodinných příslušnících požadovat, aby ohledně žádostí týkajících se rodinných příslušníků uvedených v čl. 4 odst. 1 předložil důkaz, že uprchlík splňuje požadavky stanovené v článku 7.
- Aniž jsou dotčeny mezinárodní závazky, pokud je sloučení rodiny možné ve třetí zemi, s níž má osoba usilující o sloučení rodiny nebo jeho rodinný příslušník zvláštní vztahy, mohou členské státy požadovat důkazy uvedené v prvním pododstavci.
- Členské státy mohou požadovat po uprchlíkovi, aby splnil podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1, pokud žádost o sloučení rodiny není podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání právního postavení uprchlíka.“

Rakouské právo

- 11 Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz) – NAG) [spolkový zákon o usazování a pobytu v Rakousku (zákon o usazování a pobytu – NAG)] ze dne 16. srpna 2005 (BGBl. I, 100/2005), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „NAG“), stanoví v § 11, nadepsaném „Obecné podmínky pro získání povolení k pobytu“:
- „[...]
- 2) Povolení k pobytu lze cizinci vydat pouze tehdy, pokud
- [...]
2. doloží právní titul na ubytování považované za obvyklé pro rodinu srovnatelné velikosti;
3. má zdravotní pojištění, které kryje všechna rizika, a to i v Rakousku;

4. by jeho pobyt nemohl vést k finanční zátěži pro územní samosprávný celek;

[...]

3) Povolení k pobytu může být vydáno i v případě, že existuje důvod pro zamítnutí podle odst. 1 bodů 3, 5 nebo 6 nebo není splněna podmínka uvedená v odst. 2 bodech 1 až 7, pokud je to nezbytné pro zachování soukromého a rodinného života ve smyslu článku 8 [EÚLP] [...]"

12 Ustanovení § 46 tohoto zákona, nadepsané „Ustanovení týkající se sloučení rodiny“, stanoví:

„1. Povolení k pobytu se vydá ve formě ‚Rot-Weiss-Rot – Karte plus‘ [‚červeno-bílo-červená – karta plus‘] rodinným příslušníkům státních příslušníků třetích zemí, pokud splňují podmínky stanovené v části první a pokud

[...]

2. zbývají dostupné kvóty a osoba usilující o sloučení rodiny:

[...]

c) má postavení uprchlíka a nepoužije se § 34 odst. 2 [Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (spolkový zákon o udělování azylu) ze dne 16. srpna 2005 (BGBl. I, č. 100/2005), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „AsylG“)] [...]"

13 Ustanovení § 34 AsylG, nadepsané „Řízení o sloučení rodiny v Rakousku“, v odstavcích 2 a 4 stanoví:

„2. Orgán musí na žádost rodinného příslušníka cizince, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka, přiznat rozhodnutím tomuto rodinnému příslušníkovi postavení uprchlíka, pokud:

1. tento cizinec nespáchal trestný čin a

[...]

3. proti cizinci, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka, neprobíhá žádné řízení o odnětí tohoto postavení (§ 7).

[...]

4) Orgán musí posuzovat žádosti rodinných příslušníků žadatele o azyl odděleně; řízení se spojují; za podmínek stanovených v odstavcích 2 a 3 získávají všichni rodinní příslušníci stejnou ochranu. [...]"

14 Ustanovení § 35 tohoto zákona, nadepsané „Žádosti o vstup podané u zastupitelských úřadů“, zní následovně:

„1. Rodinný příslušník, ve smyslu odstavce 5, cizince, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka a který pobývá v zahraničí, může za účelem podání žádosti o mezinárodní ochranu podle § 34 odst. 1 bodu 1 ve spojení s § 2 odst. 1 bodem 13 tohoto zákona podat žádost o povolení ke vstupu u rakouského orgánu pověřeného výkonem konzulárních činností v zahraničí (zastupitelský úřad).

Je-li žádost o povolení ke vstupu podána více než tři měsíce po pravomocném přiznání postavení uprchlíka, musí být splněny podmínky stanovené v § 60 odst. 2 bodech 1 až 3.

[...]

(2a) Pokud je žadatel jedním z rodičů nezletilé osoby bez doprovodu, které bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo doplňková ochrana, považují se podmínky uvedené v § 60 odst. 2 bodech 1 až 3 za splněné.

[...]

5) Podle [§ 17 odst. 1 a 2 AsylG] se rodinným příslušníkem rozumí osoba, která je rodičem nezletilého dítěte, manželem či manželkou, nebo která je v době podání žádosti nezletilým svobodným dítětem cizince, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo doplňková ochrana, pokud v případě manželů existovalo toto manželství již před vstupem uvedeného cizince na území; to platí i pro registrované partnery, pokud toto partnerství existovalo již před vstupem cizince na území.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 15 RI, narozený dne 1. září 1999, přicestoval dne 31. prosince 2015 jako nezletilá osoba bez doprovodu do Rakouska, kde podal dne 8. ledna 2016 žádost o mezinárodní ochranu podle AsylG. Rozhodnutím Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Spolkový cizinecký a azylový úřad, Rakousko), které bylo RI doručeno dne 5. ledna 2017, mu bylo přiznáno postavení uprchlíka. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 2. února 2017.
- 16 Dne 6. dubna 2017, tedy tři měsíce a jeden den po doručení uvedeného rozhodnutí, podali CR a GF, kteří jsou rodiči RI, jakož i TY, jeho plnoletá sestra, na velvyslanectví Rakouské republiky v Sýrii žádosti o vstup a pobyt v Rakousku za účelem sloučení rodiny s RI na základě § 35 AsylG (dále jen „první žádosti o vstup a pobyt“). RI byl v době podání těchto žádostí ještě nezletilý. Tyto žádosti však rakouské velvyslanectví zamítlo rozhodnutím ze dne 29. května 2018 s odůvodněním, že RI nabyl v průběhu řízení o sloučení rodiny zletilosti. Toto rozhodnutí, proti němuž nebylo podáno odvolání, nabylo dne 26. června 2018 právní moci.
- 17 Dne 11. července 2018 podali CR, GF a TY u hejtmana spolkové země Vídeň žádosti o povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny s RI podle § 46 odst. 1 bodu 2 NAG (dále jen „druhé žádosti o vstup a pobyt“). Za tímto účelem se CR a GF dovolávali práv, která pro ně vyplývají ze směrnice 2003/86, a TY se ohledně své žádosti opřela o článek 8 EÚLP. Rozhodnutími ze dne 20. dubna 2020 hejtman spolkové země Vídeň tyto žádosti zamítl, jelikož nebyly podány do tří měsíců ode dne, kdy bylo RI přiznáno postavení uprchlíka.
- 18 CR, GF a TY napadli tato rozhodnutí u Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni, Rakousko), který je předkládajícím soudem.
- 19 Předkládající soud má v první řadě pochybnosti o právech, která CR, GF a TY mohou vyvozovat z čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, když RI dosáhl v průběhu řízení o sloučení rodiny plnoletosti. V tomto ohledu má předkládající soud za to, že výklad podaný Soudním dvorem v rozsudku ze dne 12. dubna 2018, A a S (C-550/16, EU:C:2018:248, bod 64), ve vztahu k situaci, kdy nezletilá osoba bez doprovodu dosáhne plnoletosti v průběhu azylového řízení, tedy ještě před podáním žádosti o sloučení rodiny, musí být použitelný na takovou situaci, jako je situace

- dotčená ve věci v původním řízení, kdy je osoba usilující o sloučení rodiny v okamžiku podání této žádosti ještě nezletilá, takže i v této druhé situaci se může právo na sloučení rodiny zakládat na tomto ustanovení.
- 20 V případě, že bude tento závěr potvrzen, si předkládající soud klade ve druhé řadě otázku, zda se upřesnění Soudního dvora v bodě 61 uvedeného rozsudku, podle něhož musí být žádost o sloučení rodiny na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 osobou usilující o sloučení rodiny, která dosáhla plnoletosti v průběhu azylového řízení, podána v zásadě ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy jí bylo přiznáno postavení uprchlíka, musí vztahovat i na situaci osoby usilující o sloučení rodiny, která dosáhla plnoletosti v průběhu řízení o sloučení rodiny. Podle předkládajícího soudu je totiž myslitelné, že v takové situaci by tato lhůta neměla začít běžet dříve, než se uprchlík stane zletilým. Tato lhůta by tedy byla nutně dodržena v případě, že by osoba usilující o sloučení rodiny byla, tak jako v projednávané věci, v okamžiku podání žádosti o sloučení rodiny ještě nezletilá.
  - 21 Naproti tomu se předkládající soud ve třetí řadě táže, zda v případě, že se taková lhůta použije i na tuto situaci a začíná běžet ode dne, kdy bylo dotyčné nezletilé osobě přiznáno postavení uprchlíka, musí být tato lhůta považována za dodrženu, pokud tak jako v projednávané věci uplynuly mezi doručením rozhodnutí, kterým bylo osobě usilující o sloučení rodiny toto postavení přiznáno, a prvními žádostmi o vstup a pobyt, ve vztahu k nimž má být podle uvedeného soudu posouzeno dodržení uvedené lhůty, tři měsíce a jeden den. V této souvislosti se předkládající soud táže zejména na kritéria, která musí být použita pro posouzení, zda byla žádost o sloučení rodiny podána ve stanovené lhůtě.
  - 22 Ve čtvrté řadě si předkládající soud klade otázku, zda lze dodržení podmínek stanovených v článku 7 směrnice 2003/86, a sice že osoba usilující o sloučení rodiny má zaprvé ubytování, které je považované za obvyklé pro něj a jeho rodinu, zadruhé zdravotní pojištění pokrývající všechna rizika pro něj a jeho rodinné příslušníky a zatřetí stálé a pravidelné finanční příjmy, které jsou dostatečné k zajištění jeho obživy, jakož i obživy jeho rodinných příslušníků bez využití systému sociální pomoci dotyčného členského státu, požadovat i v případě sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) této směrnice. V této souvislosti se rovněž táže, zda možnost požadovat dodržení uvedených podmínek závisí na tom, zda byla žádost o sloučení rodiny podána po uplynutí tříměsíční lhůty stanovené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci uvedené směrnice.
  - 23 V páté řadě předkládající soud poznamenává, že TY jakožto sestra osoby usilující o sloučení rodiny RI nepatří podle použitelného rakouského práva mezi „rodinné příslušníky“, pro které je stanoveno právo na sloučení rodiny. Předkládající soud však poukazuje na skutečnost, že TY, která žije se svými rodiči v Sýrii, trpí mozkovou obrnou, v důsledku čehož je trvale upoutána na invalidní vozík a potřebuje každodenní osobní péči, včetně pomoci při jídle. Tuto péči jí poskytuje především její matka, CR, jelikož TY nemůže v místě svého současného bydliště využít k získání takové péče žádnou síť sociální podpory. Za těchto okolností jí rodiče TY nemohou ponechat samotnou v Sýrii, kde nepobývá žádný jiný rodinný příslušník.
  - 24 Předkládající soud konstatuje, že vzhledem ke zvláštní situaci, ve které se nachází sestra RI z důvodu své nemoci, by rodiče RI byli fakticky nuceni vzdát se práva na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, pokud by nebylo uděleno povolení k pobytu rovněž TY.
  - 25 A konečně, předkládající soud uvádí, že podle rakouského práva by mohlo být povolení k pobytu zletilé sestře osoby usilující o sloučení rodiny případně uděleno, přestože nejsou splněny zákonné podmínky, a to z naléhavých důvodů soukromého a rodinného života ve smyslu článku 8 EÚLP.

Jelikož by však právo na udělení povolení k pobytu vyplývající přímo z unijního práva mohlo přesahovat rámec ochrany přiznané článkem 8 EÚLP, je nezbytné určit, zda se TY může takového práva dovolávat.

26 Za těchto podmínek se Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1. Mohou se rodiče uprchlíka, který žádost o azyl podal jako nezletilá osoba bez doprovodu a kterému byl ještě jako nezletilému udělen azyl, kteří jsou státními příslušníky třetí země, i nadále dovolávat čl. 2 písm. f) ve spojení s čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice [2003/86], pokud uprchlík po udělení azylu, ale v průběhu řízení o udělení povolení k pobytu jeho rodičům nabyl zletilosti?
2. V případě kladné odpovědi na první otázku, je v takovém případě nezbytné, aby rodiče státního příslušníka třetí země dodrželi lhůtu k podání žádosti o sloučení rodiny v délce ‚v zásadě tři měsíců ode dne, kdy bylo dotčené »nezletilé osobě« přiznáno postavení uprchlíka‘, uvedenou v rozsudku [ze dne 12. dubna 2018, A a S (C-550/16, EU:C:2018:248, bod 61)]?
3. V případě kladné odpovědi na první otázku, musí být zletilé sestře cizince, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka, která je státním příslušníkem třetí země, uděleno povolení k pobytu přímo na základě unijního práva, pokud by rodiče daného uprchlíka v případě odeprání povolení k pobytu zletilé sestře uprchlíka byli *de facto* nuceni vzdát se svého práva na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice [2003/86], protože tato zletilá sestra uprchlíka v důsledku svého zdravotního stavu bezpodmínečně potřebuje trvalou péči svých rodičů, a proto v zemi původu nemůže zůstat sama?
4. Je-li třeba odpovědět na druhou otázku kladně, jaká kritéria musí být použita při posuzování, zda byla taková žádost o sloučení rodiny podána ve stanovené lhůtě, tedy ‚v zásadě‘ ve lhůtě tři měsíců ve smyslu rozsudku [ze dne 12. dubna 2018, A a S (C-550/16, EU:C:2018:248, bod 61)]?
5. Je-li třeba odpovědět na druhou otázku kladně, mohou se rodiče uprchlíka i nadále dovolávat práva na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice [2003/86], pokud mezi dnem, kdy bylo nezletilé osobě přiznáno postavení uprchlíka, a podáním jejich žádosti o sloučení rodiny, uplynuly tři měsíce a jeden den?
6. Může členský stát v řízení o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice [2003/86] od rodičů uprchlíka v zásadě požadovat, aby splnili podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1 [této směrnice]?
7. Závisí možnost požadovat v rámci sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice [2003/86] splnění podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 směrnice [2003/86] na tom, zda byla žádost o sloučení rodiny ve smyslu čl. 12 odst. 1 třetího pododstavce [uvedené směrnice] podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání postavení uprchlíka?“

Řízení před Soudním dvorem

- 27 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 9. července 2021 bylo řízení v této věci přerušeno do vydání konečného rozhodnutí ve spojených věcech C-273/20 a C-355/20, jakož i ve věci C-279/20.
- 28 Rozhodnutím ze dne 8. srpna 2022 oznámil předseda Soudního dvora předkládajícímu soudu rozsudky ze dne 1. srpna 2022, Bundesrepublik Deutschland (Sloučení rodiny s nezletilým uprchlíkem) (C-273/20 a C-355/20, EU:C:2022:617), jakož i ze dne 1. srpna 2022, Bundesrepublik Deutschland (Sloučení rodiny dítěte, které nabylo zletilosti) (C-279/20, EU:C:2022:618), a vyzval jej, aby mu sdělil, zda s ohledem na tyto rozsudky trvá zcela nebo zčásti na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 29 Dopisem ze dne 30. srpna 2022 došlým kanceláři Soudního dvora dne 6. září 2022 předkládající soud uvedl, že trvá na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, ale již nežádá o odpověď na první otázku, jelikož s ohledem na uvedené rozsudky je třeba na tuto otázku odpovědět kladně. V této souvislosti upřesnil, že podmínku, za níž položil druhou a třetí otázku, považuje za splněnou, takže je třeba na tyto otázky odpovědět.

K předběžným otázkám

K druhé otázce

- 30 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že nejbližší příbuzní v přímé vzestupné linii (dále jen „rodiče“) nezletilého uprchlíka bez doprovodu jsou povinni podle tohoto ustanovení podat žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny s tímto uprchlíkem ve stanovené lhůtě, pokud je tento uprchlík ke dni podání této žádosti ještě nezletilý a v průběhu řízení o sloučení rodiny dosáhne plnoletosti, aby mohli založit právo na sloučení rodiny na tomto ustanovení a využít tak příznivějších podmínek v něm stanovených.
- 31 Je třeba připomenout, že cílem směrnice 2003/86 je podle jejího článku 1 stanovit podmínky pro uplatňování práva na sloučení rodiny státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území členských států.
- 32 V tomto ohledu z bodu 8 jejího odůvodnění vyplývá, že tato směrnice stanoví pro uprchlíky příznivější podmínky pro uplatňování tohoto práva na sloučení rodiny, jelikož jejich situace vyžaduje zvláštní pozornost z různých důvodů, které je přinutily uprchnout z jejich země a které jim brání vést v jejich zemi normální rodinný život.
- 33 Jedna z těchto příznivějších podmínek se týká sloučení rodiny uprchlíka s nejbližšími příbuznými v přímé vzestupné linii. Jak již totiž Soudní dvůr konstatoval, zatímco podle čl. 4 odst. 2 písm. a) směrnice 2003/86 je možnost takového sloučení v zásadě ponechána na uvážení každého členského státu a podléhá zejména podmínce, že nejbližší příbuzní v přímé vzestupné linii jsou závislí na osobě usilující o sloučení rodiny a nepožívají nezbytné podpory rodiny v zemi původu, stanoví čl. 10 odst. 3 písm. a) této směrnice pro nezletilé uprchlíky bez doprovodu jako výjimku z této zásady právo na takové sloučení, které nepodléhá prostoru pro uvážení ze strany členských států ani podmínkám uvedeným v tomto čl. 4 odst. 2 písm. a). Cílem uvedeného čl. 10 odst. 3

písm. a) je tedy specificky zaručit zvýšenou ochranu těm uprchlíkům, kteří mají postavení nezletilé osoby bez doprovodu (rozsudek ze dne 12. dubna 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, body 33, 34 a 44).

- 34 Soudní dvůr již v rozsudku ze dne 12. dubna 2018, A a S (C-550/16, EU:C:2018:248, bod 64), rozhodl, že čl. 2 písm. f) směrnice 2003/86, který definuje pojem „nezletilá osoba bez doprovodu“, nahlížený ve spojení s čl. 10 odst. 3 písm. a) této směrnice, musí být vykládán v tom smyslu, že jako „nezletilá osoba“ ve smyslu tohoto ustanovení musí být kvalifikován státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, jež byla mladší 18 let v okamžiku vstupu na území členského státu a podání žádosti o azyl v tomto státě, která však v průběhu azylového řízení dosáhla plnoletosti a následně jí bylo přiznáno postavení uprchlíka.
- 35 Pokud by totiž právo na sloučení rodiny stanovené v čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 záviselo na okamžiku, kdy příslušný vnitrostátní orgán formálně přijme rozhodnutí o uznání postavení uprchlíka dotčené osobě, a tedy na tom, jak rychle tento orgán vyřídí žádost o mezinárodní ochranu, byl by zpochybněn užitečný účinek tohoto ustanovení, což by bylo v rozporu nejen s cílem této směrnice, jímž je usnadnit sloučení rodiny a poskytnout v tomto ohledu uprchlíkům, zejména nezletilým osobám bez doprovodu, zvláštní ochranu, ale také se zásadami rovného zacházení a právní jistoty (rozsudek ze dne 12. dubna 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, body 55).
- 36 Tytéž úvahy navíc platí *a fortiori* v situaci, kdy nezletilá osoba bez doprovodu dosáhne plnoletosti nikoli v průběhu azylového řízení, ale v průběhu řízení o sloučení rodiny. Takový nezletilý uprchlík se tedy může dovolávat čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 k tomu, aby mohl požívat práva na sloučení rodiny se svými rodiči na základě příznivějších podmínek stanovených tímto ustanovením, aniž dotýčný členský stát může zamítnout žádost o sloučení rodiny z důvodu, že dotýčný uprchlík již není ke dni rozhodnutí o této žádosti nezletilý [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. srpna 2022, Bundesrepublik Deutschland (Sloučení rodiny s nezletilým uprchlíkem), C-273/20 a C-355/20, EU:C:2022:617, bod 52].
- 37 V rozsudku ze dne 12. dubna 2018, A a S (C-550/16, EU:C:2018:248, bod 61) však Soudní dvůr rovněž rozhodl, že vzhledem k tomu, že by bylo neslučitelné s cílem stanoveným v čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, kdyby uprchlík, který měl postavení nezletilé osoby bez doprovodu v okamžiku podání žádosti o azyl, ale stal se v průběhu řízení o této žádosti plnoletým, mohl uplatňovat toto ustanovení „bez jakéhokoli časového omezení“ za účelem dosažení sloučení rodiny, musí být žádost o sloučení rodiny podána v přiměřené lhůtě. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že pro účely určení takové přiměřené lhůty má řešení přijaté unijním normotvůrcem v podobném kontextu čl. 12 odst. 1 třetího pododstavce této směrnice informativní hodnotu, takže je třeba mít za to, že žádost o sloučení rodiny na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) uvedené směrnice musí být v takové situaci podána v zásadě ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy bylo dotčené nezletilé osobě přiznáno postavení uprchlíka.
- 38 Pochybnosti předkládajícího soudu se přitom v podstatě týkají otázky, zda tato lhůta musí být dodržena i za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, tedy v situaci, kdy byl dotýčný uprchlík ke dni podání žádosti o sloučení rodiny ještě nezletilý a dosáhl plnoletosti v průběhu řízení o této žádosti.

- 39 V této souvislosti je třeba uvést, že z judikatury citované v bodě 37 tohoto rozsudku vyplývá, že cílem požadavku dodržení této lhůty je zabránit riziku, že právo na sloučení rodiny v situaci, kdy uprchlík dosáhl plnoletosti již v průběhu azylového řízení, a tedy ještě před podáním žádosti o sloučení rodiny, bude moci být uplatněno bez jakéhokoli časového omezení.
- 40 Jak však zdůraznila Evropská komise, takové riziko neexistuje, dosáhne-li dotyčný uprchlík plnoletosti v průběhu řízení o sloučení rodiny. Kromě toho s ohledem na cíl čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, kterým je specificky usnadnit sloučení nezletilých uprchlíků bez doprovodu se svými rodiči, aby jim byla zaručena zvýšená ochrana z důvodu jejich zvláštní zranitelnosti, nelze žádost o sloučení rodiny na základě tohoto ustanovení považovat za opožděnou, pokud byla podána v době, kdy byl dotyčný uprchlík ještě nezletilý. S ohledem na tento cíl nemůže tedy lhůta pro podání takové žádosti začít běžet před tím, než se dotyčný uprchlík stane plnoletým.
- 41 Dokud je tedy uprchlík nezletilý, mohou jeho rodiče podat žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny s ním na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, aniž musí dodržet lhůtu k tomu, aby se na ně mohly vztahovat příznivější podmínky stanovené tímto ustanovením.
- 42 Z toho vyplývá, že okolnost, že první žádosti o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny podali žalobci v původním řízení více než tři měsíce po doručení rozhodnutí, kterým bylo osobě usilující o sloučení rodiny přiznáno postavení uprchlíka, je v projednávané věci irelevantní, jelikož tato osoba usilující o sloučení rodiny byla ke dni podání těchto žádostí nezletilá. S výhradou ověření předkládajícím soudem není tedy rozhodnutí uvedené v bodě 16 tohoto rozsudku, kterým byly tyto žádosti zamítnuty, zjevně v souladu s ustanoveními směrnice 2003/86.
- 43 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že rodiče nezletilého uprchlíka bez doprovodu nejsou povinni podle tohoto ustanovení podat žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny s tímto uprchlíkem ve stanovené lhůtě, pokud je tento uprchlík ke dni podání této žádosti ještě nezletilý a v průběhu řízení o sloučení rodiny dosáhne plnoletosti, aby mohli založit právo na sloučení rodiny na tomto ustanovení a využít tak příznivějších podmínek v něm stanovených.

Ke čtvrté a páté otázce

- 44 Podstatou čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu je, na základě jakých kritérií je třeba posoudit, zda byla žádost o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 podána ve stanovené lhůtě.
- 45 Jak uvádí předkládající soud, tyto otázky jsou položeny pro případ kladné odpovědi na druhou otázku. Vzhledem k odpovědi na druhou otázku není namístě odpovídat na čtvrtou a pátou otázku.

K třetí otázce

- 46 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby bylo uděleno povolení k pobytu plnoleté sestře nezletilého uprchlíka bez doprovodu, která je státní příslušnicí třetí země a z důvodu vážné

nemoci je zcela a trvale závislá na pomoci svých rodičů, pokud by odmítnutí udělení tohoto povolení k pobytu vedlo k tomu, že by tomuto uprchlíkovi bylo odepráno právo na sloučení rodiny se svými rodiči přiznané tímto ustanovením.

- 47 V tomto ohledu je třeba uvést, že členské státy při uplatňování unijního práva podle čl. 51 odst. 1 Listiny respektují práva, dodržují zásady stanovené Listinou a podporují jejich uplatňování v souladu se svými pravomocemi, při zachování mezí pravomocí, které jsou Unii svěřeny ve Smlouvách.
- 48 Podle ustálené judikatury členské státy a zejména jejich soudní orgány nejenže musí vykládat vnitrostátní právo v souladu s unijním právem, ale musí rovněž dbát na to, aby se neopíraly o výklad znění předpisu sekundárního práva, který koliduje se základními právy chráněnými právním řádem Unie [rozsudek ze dne 16. července 2020, *État belge (Sloučení rodiny – Nezletilé dítě)*, C-133/19, C-136/19 a C-137/19, EU:C:2020:577, bod 33, jakož i citovaná judikatura].
- 49 Konkrétně článek 7 Listiny uznává právo na respektování soukromého a rodinného života. Tento článek 7 musí být v souladu s ustálenou judikaturou vykládán ve spojení s povinností brát v úvahu nejlepší zájmy dítěte, uznané v čl. 24 odst. 2 Listiny, a při zohlednění nezbytnosti, aby dítě pravidelně udržovalo osobní vztahy s oběma rodiči, vyjádřené v čl. 24 odst. 3 Listiny [rozsudek ze dne 1. srpna 2022, *Bundesrepublik Deutschland (Sloučení rodiny s nezletilým uprchlíkem)*, C-273/20 a C-355/20, EU:C:2022:617, bod 38, jakož i citovaná judikatura].
- 50 Z toho plyne, že ustanovení směrnice 2003/86 musí být vykládána a uplatňována ve světle článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, jak ostatně vyplývá ze znění bodu 2 odůvodnění a čl. 5 odst. 5 této směrnice, které ukládají členským státům povinnost posuzovat žádosti o sloučení rodiny v zájmu dotyčných dětí a s cílem podporovat rodinný život [rozsudek ze dne 1. srpna 2022, *Bundesrepublik Deutschland (Sloučení rodiny s nezletilým uprchlíkem)*, C-273/20 a C-355/20, EU:C:2022:617, bod 39, jakož i citovaná judikatura].
- 51 To platí zejména pro čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, jehož specifickým cílem je, jak bylo uvedeno v bodě 40 tohoto rozsudku, usnadnit sloučení nezletilých uprchlíků bez doprovodu s jejich rodiči, aby jim byla zaručena zvýšená ochrana z důvodu jejich zvláštní zranitelnosti, a který má tedy zvláštní význam pro účinné dodržování základních práv zakotvených v článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny.
- 52 Kromě toho, jak již měl Soudní dvůr příležitost konstatovat, čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 ukládá členským státům konkrétní pozitivní povinnost, které odpovídá jasně vymezené právo. V případě určeném tímto ustanovením jim ukládá povinnost, aby povolily sloučení rodiny nejbližších příbuzných v přímé vzestupné linii osoby usilující o sloučení rodiny, aniž mají prostor pro uvážení (rozsudek ze dne 12. dubna 2018, *A a S*, C-550/16, EU:C:2018:248, bod 43).
- 53 Takový nezletilý uprchlík bez doprovodu, jako je RI, má tedy podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 právo na sloučení rodiny s oběma svými rodiči.
- 54 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žádosti o vstup a pobyt v Rakousku za účelem sloučení rodiny s RI podali oba jeho rodiče a TY, která je jeho sestrou. Ta je sice plnoletá, ale z důvodu vážné nemoci zcela a trvale závislá na hmotné pomoci svých rodičů. Konkrétně je postižena mozkovou obrnou a je trvale odkázána na invalidní vozík, jakož i každodenní osobní péči, včetně pomoci při jídle. Tuto péči jí poskytuje hlavně její matka, CR, jelikož TY nemůže

v místě svého současného bydliště využít k získání uvedené péče žádnou síť sociální podpory. Rodiče TY jsou tedy jedinými osobami, které se o ni mohou starat, takže ji v zemi původu nemohou nechat samotnou.

- 55 Jak konstatoval předkládající soud, oba rodiče se nemohou s ohledem na tuto výjimečnou situaci a zvláštní závažnost nemoci TY přistěhovat bez své dcery do Rakouska ke svému synovi, který je nezletilým uprchlíkem bez doprovodu. Udělení povolení ke vstupu a pobytu sestře RI je tedy jediným způsobem, jak mu umožnit využití práva na sloučení rodiny se svými rodiči.
- 56 Pokud by TY nebylo přiznáno právo na sloučení rodiny s RI současně s jejími rodiči, byl by RI za těchto okolností fakticky zbaven práva na sloučení rodiny se svými rodiči vyplývajícího z čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86.
- 57 Takový výsledek by přitom byl neslučitelný s bezpodmínečnou povahou tohoto práva a ohrozil by jeho užitečný účinek, což by bylo v rozporu jak s cílem čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 připomenutým v bodě 51 tohoto rozsudku, tak s požadavky vyplývajícími z článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, uvedenými v bodě 49 tohoto rozsudku, jejichž dodržování musí tato směrnice zajišťovat.
- 58 Z toho vyplývá, že s ohledem na výjimečné okolnosti věci v původním řízení musí předkládající soud zajistit užitečný účinek práva RI na sloučení rodiny se svými rodiči, které vyplývá z čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, jakož i dodržení základních práv zakotvených v článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny tím, že vydá povolení ke vstupu a pobytu v Rakousku také jeho sestře.
- 59 Tento závěr není zpochybněn rozsudkem ze dne 12. prosince 2019, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Sloučení rodiny – Sestra uprchlíka)* (C-519/18, EU:C:2019:1070), v němž Soudní dvůr rozhodl, že čl. 10 odst. 2 směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát povolil sloučení rodiny v případě sestry uprchlíka jen tehdy, jestliže se tato o sebe nedokáže postarat z důvodu zdravotního stavu, pokud jsou dodrženy určité podmínky.
- 60 V této souvislosti se takové skutkové okolnosti, jako jsou okolnosti dotčené v projednávané věci, jakož i právní otázky vznesené předkládajícím soudem značně liší od okolností, které vedly k vydání uvedeného rozsudku. V posledně uvedeném rozsudku se totiž jednalo o určení, za jakých podmínek čl. 10 odst. 2 směrnice 2003/86, který má fakultativní povahu, umožňuje případně uprchlíkům, včetně těch, kteří nejsou nezletilými osobami bez doprovodu, samostatně požádat o sloučení rodiny se svými sourozenci. V projednávané věci má Soudní dvůr naopak rozhodnout o rozsahu práva nezletilého uprchlíka bez doprovodu na sloučení rodiny se svými rodiči podle čl. 10 odst. 3 uvedené směrnice ve specifické situaci, kdy tohoto práva nemůže využít, pokud jeho zletilé, vážně nemocné sestře, která se z tohoto důvodu nachází v situaci úplné a trvalé závislosti na jeho rodičích, nebude uděleno povolení ke vstupu a pobytu.
- 61 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby bylo uděleno povolení k pobytu plnoleté sestře nezletilého uprchlíka bez doprovodu, která je státní příslušnicí třetí země a z důvodu vážné nemoci je zcela a trvale závislá na pomoci rodičů, pokud by odmítnutí udělení tohoto povolení k pobytu vedlo k tomu, že by tomuto uprchlíkovi bylo odepřeno právo na sloučení rodiny se svými rodiči přiznané tímto ustanovením.

K šesté a sedmé otázce

- 62 Podstatou šesté a sedmé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát může k tomu, aby nezletilý uprchlík bez doprovodu mohl využít práva na sloučení rodiny se svými rodiči na základě tohoto ustanovení, požadovat, aby tento uprchlík nebo jeho rodiče splňovali podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 této směrnice, a případně zda možnost požadovat splnění těchto podmínek závisí na tom, zda byla žádost o sloučení rodiny podána ve lhůtě stanovené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci uvedené směrnice.
- 63 Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba připomenout, že čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86, který je obsažen v její kapitole IV, nadepsané „Podmínky pro výkon práva na sloučení rodiny“, umožňuje členským státům požadovat důkaz, že osoba usilující o sloučení rodiny má ubytování považované za obvyklé pro rodinu srovnatelné velikosti v daném členském státě, zdravotní pojištění pro sebe a své rodinné příslušníky, jakož i stálé a pravidelné finanční příjmy, které jsou dostatečné pro její obživu, jakož i obživu jejích rodinných příslušníků, aniž by využívala systému sociální pomoci daného členského státu.
- 64 Článek 12 odst. 1 první pododstavec směrnice 2003/86, který je stejně jako její článek 10 obsažen v kapitole V této směrnice, nadepsané „Sloučení rodiny uprchlíků“, stanoví, že odchýlně od článku 7 této směrnice nemohou členské státy po uprchlíkovi nebo jeho rodinných příslušnících požadovat, aby u žádostí týkajících se rodinných příslušníků uvedených v čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice předložili důkaz, že osoba usilující o sloučení rodiny splňuje požadavky stanovené v tomto článku 7.
- 65 Podle odstavce 1 uvedeného článku 4, který je jediným článkem kapitoly II směrnice 2003/86, nadepsané „Rodinní příslušníci“, povolí členské státy podle této směrnice a s výhradou dodržení podmínek uvedených v kapitole IV, jakož i v jejím článku 16, vstup a pobyt rodinných příslušníků uvedených v tomto článku 4, včetně zejména manžela nebo manželky osoby usilující o sloučení rodiny a nezletilých dětí.
- 66 Z výkladu čl. 12 odst. 1 prvního pododstavce, ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86 tedy vyplývá, že prvně uvedené ustanovení stanoví příznivější podmínky pro sloučení rodiny uprchlíka s jádrem jeho rodiny, jelikož vylučuje možnost členských států požadovat důkaz o tom, že uprchlík má ubytování považované za obvyklé pro rodinu srovnatelné velikosti, zdravotní pojištění pro sebe a své rodinné příslušníky, jakož i stálé a pravidelné finanční příjmy, které jsou dostatečné k zajištění jeho obživy, jakož i obživy jeho rodinných příslušníků.
- 67 Článek 12 odst. 1 třetí pododstavec směrnice 2003/86 však upřesňuje, že členské státy mohou požadovat po uprchlíkovi, aby splnil podmínky uvedené v jejím čl. 7 odst. 1, pokud žádost o sloučení rodiny není podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání postavení uprchlíka.
- 68 Z článku 12 odst. 1 třetího pododstavce směrnice 2003/86 tedy vyplývá, že v případech uvedených v prvním pododstavci tohoto ustanovení unijní normotvůrce poskytl členským státům možnost, aby pro podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86 použily obecný režim místo příznivějšího režimu, který se na uprchlíky obvykle uplatní, pokud byla žádost o sloučení rodiny podána po uplynutí určité lhůty po přiznání postavení uprchlíka (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2018, K a B, C-380/17, EU:C:2018:877, bod 46).

- 69 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Rakouská republika využila jak možnosti stanovené v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86, když požaduje, aby osoby usilující o sloučení rodiny splnily podmínky stanovené v tomto ustanovení, tak možnosti upravené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci této směrnice, když stanovila, že tyto podmínky musí splňovat i osoby usilující o sloučení rodiny, které mají postavení uprchlíka, pokud je žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny podána více než tři měsíce po pravomocném přiznání tohoto postavení.
- 70 Předkládající soud se však táže, zda se posledně uvedená možnost vztahuje i na sloučení rodiny nezletilých uprchlíků bez doprovodu se svými rodiči podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, a zda tedy členské státy mohou pro účely takového sloučení vyžadovat, aby nezletilý uprchlík nebo jeho rodiče splňovali podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 této směrnice, ledaže žádost o sloučení rodiny s rodiči byla podána ve lhůtě tří měsíců od přiznání postavení uprchlíka této nezletilé osobě.
- 71 S ohledem na znění, systematiku a účel směrnice 2003/86, jakož i požadavky plynoucí z článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny je přitom třeba na tuto otázku odpovědět záporně.
- 72 Článek 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 přiznává totiž nezletilým uprchlíkům bez doprovodu přednostní zacházení tím, že zajišťuje sloučení rodiny s jejich nejbližšími příbuznými v přímé vzestupné linii, „aniž se použijí podmínky stanovené v čl. 4 odst. 2 písm. a) [této směrnicí]“.
- 73 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 26 svého stanoviska, tento čl. 4 odst. 2 písm. a) výslovně odkazuje na podmínky stanovené v kapitole IV, jejíž součástí je článek 7. Ze znění čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 ve spojení s jejím čl. 4 odst. 2 písm. a) tedy vyplývá, že členské státy nemohou požadovat, aby nezletilý uprchlík bez doprovodu nebo jeho rodiče splňovali podmínky čl. 7 odst. 1 této směrnice, pokud podají žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny s nezletilým uprchlíkem na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) této směrnice.
- 74 Tento výklad čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 je potvrzen jak účelem tohoto ustanovení, kterým je, jak bylo připomenuto v bodech 40 a 51 tohoto rozsudku, specificky usnadnit sloučení nezletilých uprchlíků bez doprovodu se svými rodiči, aby jim byla zaručena zvýšená ochrana z důvodu jejich zvláštní zranitelnosti, tak systematikou této směrnice, a zejména jejím čl. 12 odst. 1.
- 75 Toto posledně uvedené ustanovení se totiž výslovně vztahuje pouze na „žádosti týkající se rodinných příslušníků uvedených v čl. 4 odst. 1 [této směrnicí]“, a sice zejména manžela nebo manželky osoby usilující o sloučení rodiny, jakož i nezletilých dětí. Ze systematiky této směrnice vyplývá, že unijní normotvůrce stanovil v čl. 12 odst. 1 této směrnice na jedné straně a v čl. 10 odst. 3 písm. a) na straně druhé dva odlišné režimy, z nichž první se použije na sloučení rodiny každého uprchlíka s jádrem jeho rodiny a umožňuje členským státům požadovat, aby osoba usilující o sloučení rodiny splňovala podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 téže směrnice, pokud žádost o sloučení rodiny není podána ve lhůtě tří měsíců od přiznání postavení uprchlíka, kdežto druhý režim se vztahuje specificky na sloučení rodiny nezletilých uprchlíků bez doprovodu se svými rodiči a takovou možnost nestanoví.
- 76 Kromě toho unijní normotvůrce vyloučením možnosti členských států požadovat v souvislosti se žádostmi o sloučení rodiny nezletilých uprchlíků bez doprovodu se svými rodiči na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 splnění podmínek stanovených v čl. 7 odst. 1 této směrnice, dostal požadavkům vyplývajícím z článku 7 Listiny, který upravuje respektování rodinného

života, jakož i z čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny, jenž vyžaduje, aby při všech činnostech týkajících se dětí byl prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte a aby byla zohledněna potřeba každého dítěte udržovat pravidelné osobní vztahy s oběma rodiči.

- 77 Jak totiž zdůraznila Komise, je prakticky nemožné, aby nezletilý uprchlík bez doprovodu měl pro sebe a své rodinné příslušníky ubytování, zdravotní pojištění, jakož i dostatečné příjmy, a splnil tedy podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86. Stejně tak je pro rodiče takové nezletilé osoby mimořádně obtížné splnit tyto podmínky ještě před tím, než se přistěhují ke svému dítěti do dotyčného členského státu. Pokud by tedy možnost sloučení rodiny nezletilých uprchlíků bez doprovodu s jejich rodiči závisela na dodržení uvedených podmínek, vedlo by to ve skutečnosti k tomu, že tyto nezletilé osoby budou zbaveny práva na takové sloučení, což by bylo v rozporu s požadavky vyplývajícími z článku 7 a čl. 24 odst. 2 a 3 Listiny.
- 78 Z toho vyplývá, že pokud rodiče nezletilého uprchlíka bez doprovodu podají žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny s tímto uprchlíkem na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, nemohou členské státy požadovat, aby tato nezletilá osoba nebo její rodiče splňovali podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 této směrnice, a sice aby měli ubytování považované za dostatečné pro všechny rodinné příslušníky v dotyčném členském státě, zdravotní pojištění pro všechny tyto rodinné příslušníky, jakož i stálé a pravidelné finanční příjmy, které jsou dostatečné pro obživu uvedené rodiny, aniž by využívali systému sociální pomoci dotyčného členského státu.
- 79 Stejně tak vzhledem k tomu, že je s ohledem na výjimečné okolnosti věci v původním řízení, a jak bylo konstatováno v bodě 58 tohoto rozsudku, nezbytné k zajištění užitečného účinku práva RI na sloučení rodiny s oběma rodiči, které vyplývá z čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86, aby povolení ke vstupu a pobytu bylo uděleno rovněž jeho plnoleté sestře, jelikož se její rodiče nemohou přistěhovat do Rakouska ke svému synovi, který je nezletilým uprchlíkem bez doprovodu, aniž s sebou vezmou svou dceru, a to z důvodu, že trpí vážnou nemocí, která ji činí zcela a trvale závislou na hmotné pomoci jejích rodičů, nemůže dotyčný členský stát ani požadovat, aby RI nebo jeho rodiče splňovali podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 této směrnice, pokud jde o sestru nezletilého uprchlíka.
- 80 S ohledem na výše uvedené je třeba na šestou a sedmou otázku odpovědět tak, že čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát nemůže k tomu, aby nezletilý uprchlík bez doprovodu mohl využít práva na sloučení rodiny se svými rodiči na základě tohoto ustanovení, požadovat, aby tento uprchlík nebo jeho rodiče splňovali podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 této směrnice, a to nezávisle na otázce, zda žádost o sloučení rodiny byla podána ve lhůtě stanovené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci uvedené směrnice.

K nákladům řízení

- 81 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 10 odst. 3 písm. a) směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny musí být vykládán v tom smyslu, že nejbližší příbuzní v přímé vzestupné linii nezletilého uprchlíka bez doprovodu nejsou povinni podle tohoto ustanovení podat žádost o vstup a pobyt za účelem sloučení rodiny s tímto uprchlíkem ve stanovené lhůtě, pokud je tento uprchlík ke dni podání této žádosti ještě nezletilý a v průběhu řízení o sloučení rodiny dosáhne plnoletosti, aby mohli založit právo na sloučení rodiny na tomto ustanovení a využít tak příznivějších podmínek v něm stanovených.
- 2) Článek 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby bylo uděleno povolení k pobytu plnoleté sestře nezletilého uprchlíka bez doprovodu, která je státní příslušnicí třetí země a z důvodu vážné nemoci je zcela a trvale závislá na pomoci svých rodičů, pokud by odmítnutí udělení tohoto povolení k pobytu vedlo k tomu, že by tomuto uprchlíkovi bylo odepřeno právo na sloučení rodiny se svými nejbližšími příbuznými v přímé vzestupné linii přiznané tímto ustanovením.
- 3) Článek 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86 musí být vykládán v tom smyslu, že členský stát nemůže k tomu, aby nezletilý uprchlík bez doprovodu mohl využít práva na sloučení rodiny se svými nejbližšími příbuznými v přímé vzestupné linii na základě tohoto ustanovení, požadovat, aby tento uprchlík nebo jeho nejbližší příbuzní v přímé vzestupné linii splňovali podmínky stanovené v čl. 7 odst. 1 této směrnice, a to nezávisle na otázce, zda žádost o sloučení rodiny byla podána ve lhůtě stanovené v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci uvedené směrnice.

Podpisy